

Závěry a shrnutí semináře „Problematika dopadů dlouhodobého sucha“,

který se uskutečnil dne 10. 10. 2017 v sídle Kraje Vysočina v Jihlavě na základě iniciativy hejtmána Kraje Vysočina MUDr. Jiřího Běhounka a generálního ředitele Povodí Moravy, s. p. MVDr. Václava Garguláka. Seminář byl určen především pro obce a zemědělské subjekty na území kraje ale i odbornou veřejnost a navázal na obdobný seminář, který se konal v sídle kraje dne 29. 9. 2016.

Na semináři mimo jiné zaznělo:

- Kraj Vysočina je střechou České republiky a množství povrchové i podzemní vody je tak ve značné míře závislé na atmosférických srážkách. Zásadní význam má tedy maximální zpomalení odtoku povrchové vody z krajiny.
- Vzhledem k předpokládanému vývoji klimatu ve střední Evropě (růst průměrné roční teploty do 40 let cca o 1,5 - 2 °C, související zvýšení výparu a změna rozložení srážek v kalendářním roce) je třeba věnovat zvýšenou pozornost stávajícím i výhledovým vodním zdrojům.
- Během posledních let lze pozorovat výrazný pokles hladiny podzemních vod i u dosud vydatných pramenů. Z hlediska množství použitelných zásob sladké vody na jednoho obyvatele je Česká republika na třetím nejhorším místě z celé Evropy (hůře jsou na tom pouze ostrovy Malta a Kypr).
- Významně se v suchých obdobích projevuje příznivý vliv velkých vodních nádrží (přehrad), které pozitivně přispívají k zajištění odběrů vody využívané pro pitné účely a k nadlepšování průtoků ve vodních tocích k ředění vypouštěných odpadních a udržení vodního ekosystému.
- Již třetím rokem po sobě je v Kraji Vysočina roční srážkový úhrn podstatně nižší, než je dlouhodobý normál, průměrné teploty jsou naopak vyšší. Největší problémy s řešením dopadů sucha má jižní část kraje tj. Třebíčsko a Telčsko. Zejména menší obce mají větší či menší problém s množstvím nebo kvalitou dodávané pitné vody. Jedná se o obce, které nejsou napojeny na skupinové vodovody, ale spoléhají se pouze na místní zdroje podzemní vody s omezenou vydatností a mnohdy problematickou kvalitou surové vody.

Závěry a shrnutí semináře:

- Zásadním opatřením ke zlepšení nepříznivé hydrologické situace je maximální zpomalení odtoku vody z krajiny a realizace opatření k jejímu zadržení v půdě. Proto je nezbytné udržovat a zlepšovat vsakovací schopnost zemědělské půdy a vytvářet podmínky k zasakování srážkové (povrchové) vody.
- Zdroje podzemní vody jsou přednostně určeny k zásobování obyvatelstva pitnou vodou, v Kraji Vysočina však jejich zásoby umožňují dodávku pitné vody pouze pro max. 25 % obyvatel. Zbývající obyvatelstvo je zásobováno ze zdrojů povrchové vody (vodárenských nádrží).
- S ohledem na pokles vydatnosti zdrojů podzemních vod je nezbytné posílení zdrojů povrchové vody – vodními nádržemi s dostatečnými zásobními prostory, případně převody povrchové vody ze sousedních, na vodu bohatších povodí (viz Hubenovské přivaděče). S ohledem na dobu přípravy vodárenských nádrží je nezbytné co nejdříve zahájit práce na zpracování technickoekonomických studií k posílení vodních zdrojů. Bez stávajících vodárenských nádrží Mostišť, Nová Říše, Hubenov, Vír a nádrže s vodárenským odběrem Vranov by obce v Kraji Vysočina nebyly schopny zabezpečit dodávku pitné vody!
- Významným opatřením je zodpovědné hospodaření s povrchovou vodou ve vodních nádržích včetně vodárenských. Jedině tuto vodu je možné v suchém období dále využívat mj. pro zásobování obyvatel pitnou vodou a nadlepšování průtoků ve vodních tocích.
- Je třeba, aby pracovníci vodoprávních úřadů v období sucha ve spolupráci se správci vodních toků a správci povodí zvážili na příslušných vodních tocích možnost omezení či zákazu obecného nakládání s povrchovými vodami, popřípadě upravili povolená

nakládání s vodami, prováděli kontrolu dodržování manipulačních řádů rybníků a odběrů povrchových vod.

- V oblasti zásobování obyvatel pitnou vodou, čištění komunálních odpadních vod a opatření proti suchu je důležité nadále zachovat významnou dotační roli Kraje Vysočina.
- Je nezbytné nadále zlepšovat ochranu stávajících vodních zdrojů, vyhledávat zdroje nové, investovat do moderních technologií na úpravu vody a zlepšovat úroveň odkanalizování a čištění odpadních vod.
- Je třeba dokončit přípravu a zajistit realizaci rekonstrukce Jiřínského a Jedlovského přivaděče povrchové vody do vodárenské nádrže Hubenov z důvodu nutnosti posílení přítoku vody do této vodárenské nádrže v období sucha.
- Adaptační opatření by měla být primárně mířena do krajiny zejména pak do zemědělského sektoru a to včetně změn dotačních pravidel (naplňování jiných než jen produkčních funkcí zemědělské krajiny). Tato opatření spolu s návrhem úprav dotační politiky v této oblasti (např. posílení a rozšíření půdoochranných technologií) je třeba projednat s příslušnými ústředními orgány zejména Ministerstvem zemědělství.
- V únoru 2016 inicioval hejtman Kraje Vysočina vznik pracovní skupiny k řešení problematiky dopadů dlouhodobého sucha a nedostatku vody na území kraje, která je jeho poradním orgánem. Pracovní skupina je složená ze zástupců kraje, krajského úřadu, státních podniků Povodí, významných provozovatelů vodohospodářské infrastruktury, Českého hydrometeorologického ústavu, zemědělců a dalších odborníků. Výsledkem její dosavadní činnosti bylo zpracování materiálů, které jsou zveřejněny na webových stránkách kraje v dokumentech odboru životního prostředí a zemědělství: <http://www.kr-vysocina.cz/ochrana-pred-suchem/ds-303154/archiv=0&p1=65363>.
- K zajištění další činnosti bude výše uvedená pracovní skupina rozšířena o zástupce dalších orgánů a právnických osob a bude v rámci ní zřízen (vyčleněn) řídicí výbor.